

Raduji se všemu navzdory

Sama sebe označuje za sangvinika kontaminovaného melancholikem, ale jinak je bytostná introvertka. Věra Nosková má kolem sebe ochranný val, přes který ne každého pustí. Ale pokud se vám podaří jej překonat, objevíte člověka, který vám má co říct.

Právě jste si vydala svou nejnovější knihu s názvem *Ještě se uvidí*. Jaký je to pocit?

Radostný, ale veškeré emoce jsou slabší, než když to bylo poprvé. Mám pocit bězce z orientačního závodu, který dorazil do cíle. Terén byl složitý, ale nezabloudila jsem.

Bála jste se, když vám měla vyjít první kniha?

No měla jsem své pochybnosti, ale na pochybnosti jsem adaptovaná. Říkala jsem si ale už tehdy; i když se úspěch nedostaví, tak se z toho nezblázním a budu psát dál. Při psaní totiž zažívám jakési pěkné trápení a taky euforii... Je to báječná činnost. Snad mi vydrží až do doby, než propukne nějaký druh starécké demence.

Četl někdo rukopis vašeho prvního románu?

Kamarádka, která vystudovala češtinu. Jejímu úsudku jsem docela důvěřovala. Když mi ho vracela, řekla povzbudivě: „Ale jo, zkus to někde nabídnout, třeba se smilujou. Víš co. Vycházejí horší věci.“ Když pak knížka zabodovala a dost se o ní psalo, posílala jsem jí v mailových zprávách linky na různé pochvalné recenze, což ji štválo, tak mě s tím poslala do háje. Později jsem zírala, jak jsou hodnocení knih subjektivní, za co mě jeden recenzent vynášel, za to mě druhý strhal. Kritika vypovídá málo o díle, ale hodně o kritikovi.

Jak vaše okolí přijalo fakt, že jste si první román vydala sama?

S rozpaky. A recenzenti první půlrok s ignorací. Přivezla jsem domů z tiskárny čtyři metráky knih, najala jsem si chlapa v nejbližší hospodě, aby mi to nadělení pomohl vynést do bytu. Byl to stěhovák a vykřikoval: O mně byste měla napsat román! Seděl jsem v kriminále, třikrát jsem se rozvedl, matka je blázen! Můj muž kolem té hromady zaraženě chodil a radši nic neříkal. Pak si jednou večer vzal můj opus do postele a četl ho až do rána. K mé radosti byl nadšený. Prý je to moc dobrý, musí se to přeložit...

Když tak silně prožíváte psaní, máte na něj dost klidu?

Mám při ruce dvě cedulky. Na jedné je napsáno „šlofkuj“ a na druhé „píšu, nerušit“, a ty dávám na dveře dle potřeby.

A manžel a synové je respektují?

Ano. Ale někdy si na ty věčné cedulky stěžují. Román *Bereme, co je* jsem ovšem ještě psala v utajení, nikomu jsem se nesvěřila, že píšu knihu. Tenkrát jsem si na cedulky ještě netroufla. Když se pak dostavil úspěch, získala jsem tím právo žádat od okolí ohledy.

Ale román *Bereme, co je* neměl rychlý start, dlouho se o něm nevědělo.

Vladimír Just mi pak prozradil, že když si někdo knihu vydá sám, tak ji recenzenti nechtou, mají ho prostě za zoufalce, kterého nikdo jiný vydat nechce. On ji začal číst po půl roce úplně náhodou, přišla mu nějak do ruky. No a napsal pochvalnou recenzi do *Týdne*. Všimli si toho další kritici a pak už to jelo.

Znamená to, že když někdo napíše dobrou knihu, tak se prosadí?

Po kvalitních knihách se pátrá. Přestože mě skoro nikdo neznal, propukl spontánní zájem. A to nemám trumfy mladí. Když se objeví mladý dobrý autor, já sá se ještě víc.

Když se vás zeptám jako vydavatelky, má smysl reklama na knížky?

S placenou reklamou nemám zkušenost. Já mám naštěstí věrné čtenáře, a ti si pohlídají, kdy vyjde další knížka. Mám silné podezření, že pro čtenářský úspěch nejsou důležité ani recenze, ale šeptanda. Každý čtenář, který se mi ozval, psal: řekl mi o vás kamarád, kolegyně, sestra atd.

I v Praze může dávat liška *dobrou noc...*

„Tajemná liška Bystrouška – cizinka. Ležela před osmnácti lety v noci na silnici, za hranicemi. Když ji můj muž našel, už nedýchala. Chceš límeček? zeptal se, když se vrátil domů. Nechtěla jsem, a tak ji dal vycpat.“

Vaše trilogie popisuje strasti života za socialismu. Bylo na něm něco radostného?

Nesouvisí to s režimem, ale s dobou ano. Byli jsme mladí. Prožívali jsme divoká, inspirativní šedesátá léta. Zamilovávali jsme se, přemýšleli, poznávali, snili, hodně se četlo, hlavně vzpurná literatura. Snad za každého režimu je tu ještě krajina, příroda, knížky, přátelství.

Ve svých knihách se ke své rodině stavíte značně kriticky. Odpustila jste někdy své mámě, jaká byla, nebo jste se s tím smířila?

Později jsem poznala víc lidí, jako byla moje matka. Mají v sobě tenzi a uleví se jim, když ji přenesou na druhého – to je podstata hysterie. Náhoda prostě dala dohromady dva lidi, kteří k sobě nepatřili, mě a mou matku. Já byla po otci, kterého si brzy znenáviděla a zapudila ho. Nevím, proč bych jí měla odpouštět, prostě

se tím nezabývám. Stala se z ní literární postava, už na ni nevzpomínám.

Nevadí vám takhle odhalovat chování svých blízkých?

Ne, protože už před lety zemřeli. A pak, literatura je nemilosrdná, jde po pravdě jako žralok po krvi. Já jsem ale poněkud útlocitný žralok. Nedávno jsem třeba napsala knížku *Mušské mozky*. Bylo to nutkavé psaní, jaksi na dřevě pravdy, jenže postavy vzaté z reality by se určitě poznaly a přitom v knížce dostávaly zabrat... No tak jsem se rozhodla, že rukopis uložím k závěti, a ať si to třeba vydají synové, až já i moje postavy pomřeme.

Vaše poslední kniha *Ještě se uvidí* je ze současnosti a nejde o radostné čtení.

Ve skepsi a ironii navazuje na romány *líčící život v totalitě*.

Třeba je to tím, že psychopati, hračivci a poštelci žijí v každé době. Ovliv-

ňují náš život, ale jsou to také vděčné literární postavy. Jako vždycky jsem se i tentokrát trápila s koncem knížky. Na něm moc záleží, autor v něm prozrazuje vztah k postavám, k příběhu.

Spisovatelé jsou často nestrannými pozorovateli, vy jste ale v knize *Ještě se uvidí* zaujala jasný postoj k ezoterikům...

To je škoda, že to takhle vnímáte, já doufala, že se to nepozná. Tak dobře, přiznávám, že pokud jde o ezoteriku a léčitele, tak se nevyhnu tomu, abych zaujala postoj, protože je to oblast, o které něco vím a irituje mě. Zkoumala jsem ji dlouho a zblízka jako novinářka. Ezoterický a léčitelský byznys je dílem komický a dílem hanebný.

Nemáte pro ně žádné pochopení?

Pochopení a soucit mám s jejich oběťmi. Ale připouštím, že někdy přinášejí úlevu lidem, kteří jim věří. Svou práci prostě

Literatura je nemilosrdná, *jde po pravdě* jako žralok po krvi

odvede placebo efekt. Ovšem ti šarlatáni mnohdy léčí neexistující nemoci! Nejdřív člověka vyděsí vymyšlenou diagnózou, pak ho takzvaně léčí a hlavně inkasují.

Léčitelé byli hitem 90. let. Mám pocit, že dnes už nejsou vidět.

Přestěhovali se na internet, loví své klienty v kalných vodách ezoterických webovek. Český klub skeptiků Sisyfos, jehož jsem členkou, je alespoň zpochybňuje. Na jednoho těžkého hochštaplera dokonce poškození podali kolektivně trestní oznámení. Policie případ po roce odložila, prý mu nebyl prokázán zlý úmysl. Ten chlap úplně každému, kdo za ním přišel, diagnostikoval rakovinu! Pak mu za těžké peníze svým komickým vynálezem luxoval nádory.

Ani bylinkáře nevezmete na milost?

Ti, kteří bylinám skutečně rozumějí, jsou vzácní. Kolegyně novinářka byla za léčitelem, který jí dal směs na pročištění organismu. Co to mají pořád s tím

pročišťováním?! Tělo se přece čistí samovolně biologicky. No a ta kolegyně jeho čaj ze šestnácti druhů bylin poctivě pila a onemocněla. Když jsem směs poslala na rozbor, zjistilo se, že tam jsou dvě jedovaté rostliny. Já piju čaje z bylinek skoro denně, ale jsou z lékárny, vyráběné pod odbornou kontrolou.

Jste přesná a exaktní, ale také vážná. Anebo trochu smutná?

Naopak. Děláním konečně to, po čem jsem vždycky toužila, navíc s jistým úspěchem. A vůbec, povahou inklinuju spíš k radosti než ke smutku. Ale jsem realista a skeptik. Všimám si toho, jak to na světě chodí. Absurdita stíhá pošetilost, hrabivost střídá násilí, rozum je v menšině. Takže velkému ejchuchu nepropadám, v tom mi brání i jistá střízlivost.

Chystáte další knihu?

Píšu knížku – esej prokládanou příběhy, bude se jmenovat *Chraňme muže*. Stále se bojuje za ženská práva, přitom

ženám není ve skutečnosti nic odpíráno, a vytváří se nelichotivý obraz muže. Klesá plodnost mužů, přírodní prostředí je zamořeno estrogeny z hormonální antikoncepce. Muži jsou citovější, často bývají manipulovaní kalkulujícími partnerkami. Po rozvodu jim bývá odpírán kontakt s dětmi a tak dále. Na novou prózu si tentokrát dopřeju víc času.

Zkusme skončit radostně, v jakém kraji se cítíte dobře?

Ráda se vracím na jedno místo v Pošumaví, je to samota s pěti chalupami, jmenuje se Dřetín. Kolem jsou nekonečné houbové lesy. Jezdila jsem tam na prázdniny, pásla s kamarádkou Stračenu a Malínu. Tam jsem se poprvé malinko opila a taky zamilovala. Když jsem nedávno odjížděla na delší cestu, uvědomila jsem si, že kdyby se mi, jak se říká, něco stalo, tak manžel neví, co se mnou po smrti. Honem jsem ho při loučení instruovala: chci rozptýlit v dřetínských lesích! Takže vidím, že jsme skončili opravdu radostně. ■

Věra Nosková (*1947)

Vyrůstala ve Strakonících, které dříve vnímala negativně, ale dnes jim prý všechno odpustila. Po maturitě vystřídala mnoho profesí, byla například aranžérka, závorářka, dělnice, pracovníce pošty, cukrářka, archivářka, kreslička, osvětlová pracovníce, uklízečka, servírka, vychovatelka, učitelka mateřské školy, nejdéle novinářka. Od roku 1972 žije v Praze, v letech 1991–2004 se věnovala žurnalistice. V roce 1995 založila se šesti vědci, lékaři a novináři Český klub skeptiků Sisyfos, několik let byla jeho předsedkyní. Věra Nosková je autorkou devíti knih, nejznámější je její prvotina *Bereme*, co je, zatím poslední je kniha povídek *Ještě se uvidí*. V současné době píše knihu *Chraňme muže*.

Foto: Cünster Bartoš